

Civilní delikty v evropské i národní perspektivě – zpráva z vědeckého života

Název konference: 18th Annual Conference on European Tort Law – Developments in Tort Law in Europe 2018

Pořadatel: European Centre of Tort and Insurance Law (ECTIL) ve spolupráci s Research Unit for European Tort Law (ETL) při Rakouské akademii věd.

Místo konání: rakouský Nejvyšší soud, Vídeň

Datum konání: 25.–27. 4. 2019

Autor zprávy: doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.; KOP PF UK

Ve dnech 25.–27. 4. 2018 dubna se na půdě rakouského Nejvyššího soudu¹ (pod záštitou Evropského centra pro deliktní a pojistné právo – ECTIL²) uskutečnila tradiční výroční mezinárodní konference, jejímž tématem byl vývoj evropských právních úprav v oblasti deliktního práva v uplynulém roce 2018.³ Konference sestávala ze dvou částí. V první konferenční den, kdy mezinárodnímu fóru předsedaly Monika Hinteregger (profesorka civilního a mezinárodního práva soukromého na UNI Graz) a Christiane Wendehorst (profesorka civilního práva na UNI Wien), byla věnována pozornost jednotlivým evropským státům, vývoji jejich legislativy a deliktní judikatury. Řečníci v krátkém sledu po sobě referovali o stavu a recentním vývoji deliktního zákonodárství své země, přičemž se vždy soustředili rovněž na zajímavé (zejména netradiční, kontroverzní) případy ze soudní praxe.

Z hlediska jednotlivých národních úprav se vývoj deliktního práva v roce 2018 potýkal s následujícími problémy: V **Rakousku** (Julian Pehm) řešil tamní NS otázku případné náhrady za újmu způsobenou mimořádným psychickým strádáním z narušeného rodinného života („ztracené dítě“⁴). V daném případě šlo o záměnu dítěte (dcery) po porodu v nemocnici, přičemž tuto skutečnost zjišťuje rodina po 22 letech. Obecné soudy konstatovaly, že žalovaná nemocnice porušila své (kvazi)smluvní povinnosti, čímž došlo k zásahu do osobnostních práv žalobců (rodičů

a dítěte) dle § 16 ABGB a čl. 8 EÚLP. OGH, odkávav na dosavadní judikaturu, upozornil, že újma v tomto případě je natolik významná, že je srovnatelná se ztrátou blízké osoby či nejzávažnější újmou na zdraví, a jako taková – za předpokladu hrubé nedbalosti žalované nemocnice – má být i odčiněna.⁵

Belgická referující (prof. Isabelle Durant z UNI Louvain) poukázala na zajímavé rozhodnutí tamějšího Kasačního soudu (C.16.0296.N), jež se dotýká doktríny Loss of Chance (ztráta šancí) prismatictém aktivní role soudce. Žalobcova žádost o stavební povolení k renovaci jím vlastněného objektu byla příslušným správním orgánem zamítnuta. Správní soud se jej nicméně zastal, když konstatoval, že zamítnutí žádosti bylo nezákonné. Žalobce se poté, co nakonec povolení získal, rozhodl – prostřednictvím svého právního zástupce – žalovat ÚSC na náhradu ušlého zisku v podobě ztráty příjmů z nájemného (cca 1,3 mil. eur). Pověřený právník nicméně nezhájil civilní řízení včas a nárok nebyl soudem uznán z důvodu promlčení. Žalobce se proto domáhal náhrady škody po svém chybným právním zástupci, a to v identické výši (1,3 mil. eur). Soud prvního stupně, jakož i odvolací soud nárok zamítly s tím, že žalobce neprokázal s jistotou příčinnou souvislost mezi právníkovým pochybením a tvrzenou majetkovou škodou. V *obiter dictum* se však odvolací soud vyjádřil, že by bývalo bylo možné žalovat ztrátu šancí na budoucí zisk z nájemného, což by ovšem znamenalo nepřípustnou soudní

¹ Viz <<https://www.ogh.gv.at/>>.

² Viz <<http://www.ectil.org/>>.

³ Účast na konferenci byla podpořena grantem Progres Q O3: Soukromé právo a výzvy dneška, jehož koordinátorem je prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.

⁴ Rozhodnutí OGH ze dne 22. března 2018, č. 4 Ob 208/17t.

⁵ Připomeňme, že pokud jde o náhradu za emoční stres ze ztráty blízké osoby u blízkých příbuzných, zaujal rakouský OGH již v roce 2001 kladný postoj, ovšem za předpokladu, že mezi dotčenými bylo skutečné, aktuální a intenzivní emoční pouto, přičemž musí jít o rodiče, děti, manžele, snoubence, nesezdané partnery či nezletilé sourozence.

změnu žaloby, a tím i předmětu řízení. Kasační soud upozornil, že předmětem řízení má být to, čeho chce žalobce aktuálně dosáhnout svým žalobním návrhem. Dle názoru belgického Nejvyššího soudu tak není změnou předmětu řízení, když soud přiznává náhradu škody z titulu ztráty šancí, ačkoliv žalována je náhrada ušlého zisku. Soud je oprávněn tak učinit, aby zajistil efektivní ochranu žalobce porušeného práva. Akcent tak byl položen na aktivní roli soudce.

Chorvatský Nejvyšší soud byl konfrontován s otázkou, zda zahájené kolektivní řízení (dle zákona na ochranu spotřebitele) představuje uplatnění žaloby věřitelem, jímž dochází k přerušení promlčecích lhůt podle § 241 chorvatského obligačního kodexu, tj. zkoumal dopad kolektivního řízení na běh promlčecí lhůty v individuálních restitučních nárocích. Ve svém rozhodnutí (2245/17-2 ze dne 20. 3. 2018) dospěl k závěru, že zahájení kolektivního řízení způsobuje přerušování běhu promlčecí lhůty i pro případné individuální žalobní nároky (dosud neuplatněné).

Jiří Hrádek (CPK PF UK, Praha), referující o vývoji v **České republice**, se zaměřil na konkrétní rozhodnutí NS (21 Cdo 4020/2017), kterým bylo rozhodováno o právně i eticky složité otázce, zda je po právu nárok žadatelky trvající na dokončení umělého oplodnění zamrazeným spermatem jejího manžela, který ovšem zemřel před dokončením inseminčního zákroku. Poskytovatel těchto zvláštních zdravotních služeb umělé oplodnění odmítl provést s odůvodněním, že chybí platný souhlas manžela; původní souhlas totiž byl – oproti zákonnému požadavku – již starší šesti měsíců. Soudy nižší instance akcentovaly veřejnoprávní charakter zákona o specifických zdravotních službách, jenž umožňuje jeho subjektům postupovat toliko v mezích regulace. Nejvyšší soud následně zkoumal kromě jiného, zda tímto postupem nebylo zasaženo do práva na rodinný život žadatelky, garantovaného čl. 8(1) Úmluvy. NS dospěl k závěru, že poskytovatel, kterému bylo uděleno oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru reprodukční medicína, není povinen dokončit umělé oplodnění ze

zárodečné buňky žalobkyně a kryokonzervovaných spermií jejího zemřelého manžela.⁶

V **Anglii** (Annette Morris, UNI Cardiff) byly legislativní reflexi podrobeny v praxi se neustále zvyšující případy náhrady nemajetkové újmy za bolesti způsobené náhlým prudkým pohybem (škubnutím) hlavy v důsledku dopravní nehody („whiplash claims“). Nově přijatý zákon (The Civil Liability Act, 2018) usiluje o snížení počtu těchto nároků, a to zavedením fixního tarifu pro přiznávané kompenzace, odstupňovaného dle délky prokázané újmy (čím delší újma, tím vyšší kompenzace – avšak maximálně do dvou let trvání újmy, tj. déletrvající újmy zůstanou mimo dosah nové regulace), a současně má vést i ke snížení nákladů řízení spočívajících v nákladech právního zastoupení.

Ve **Finsku** (prof. Korpisaari – UNI Helsinky) byl tamějším nejvyšším soudem projednáván zajímavý případ⁷ zkoumající hranici mezi hrubou a prostou nedbalostí. Jednalo se o protiprávní užití debetní a kreditní karty, které umožnila údajná nedbalost jejího držitele. Tím byl v daném případě právník, který svou platební kartu nechal ve své peněžence ležet na pracovním stole ve své kanceláři ve druhém patře vícepodlažní kancelářské budovy, přičemž PIN kód k dané kartě se nacházel v bankovní obálce v zásuvce téhož pracovního stolu. Držitel karty, zanechav svou peněženku s kartou na stole, opustil nezamčenou kancelář na 10 minut, během nichž neznámá osoba vnikla do budovy, zmocnila se karty včetně kódu PIN a provedla neoprávněný výběr (cca 5 000 eur). Soudní senát svou většinou rozhodl, že v popsáném případě nejde o hrubou nedbalost, a zdůraznil přitom, že v dnešní době mají lidé mnoho nejrůznějších PIN kódů a že od nich nelze rozumně očekávat, že si je všechny budou pamatovat. Uchování příslušného PIN kódu někde poblíž je tak zásadně možné, třebaže bychom neměli rezignovat na preventivní opatření zamezující riziku protiprávního užití karty, kterážto opatření by na druhou stranu měla být racionální a prakticky proveditelná v každodenním životě.

⁶ Z rozhodnutí vyplývá názor soudu, „že postup podle zákona o specifických zdravotních službách je možný jen ‚inter vivos‘ (mezi živými), a to navíc jen při ‚léčbě neplodnosti‘, když úmysl zákonodárce postihnout i vztahy vzniklé z umělého oplodnění spermii mrtvého muže nelze ze samotné úpravy ani důvodové zprávy dovodit. Český právní řád – na rozdíl od právní úpravy Belgie, či Nizozemí – nedovoluje umělé oplodnění spermii zemřelého muže, ani takové umělé oplodnění – jako Francie a Spolková republika Německo – nezakazuje a ani výslovně od poskytovatele biologického materiálu nevyžaduje prohlášení, jak má být s biologickým materiálem naloženo po jeho smrti, jako je tomu ve Velké Británii, přičemž poslední je zjevně ze znění ustanovení § 8 zákona o specifických lékařských službách. [...] V dané věci tak zcela nelze vyloučit pochybnosti stran skutečné vůle zesnulého manžela žalobkyně stát se otcem i po své smrti. Informovaný souhlas s kryokonzervací spermií totiž obsahoval výslovné ustanovení o zničení tohoto biologického materiálu v případě jeho úmrtí. Uvedené též znamená, že kryokonzervované spermie muže tvořícího neplodný pár, nelze po smrti použít k léčbě tohoto páru, a to i když po smrti muže by dosud neuplynula šesti měsíční lhůta. Z výše uvedeného se tedy podává, že dokončit proces umělého oplodnění podle zákona o specifických lékařských službách je žalovaná povinna jen v rámci léčby neplodného páru.“

⁷ Srov. rozhodnutí KKO 2018:71 ze dne 1. 11. 2018.

Francouzský mluvčí (Jonas Knetsch, UNI Saint-Etienne) akcentoval novelizaci Code civil v oblasti závazkového práva, zejména se věnoval reformě deliktního práva a připomněl po sobě jdoucí projekty (Avant – Projet Catala, Projet Terré a návrh Ministerstva spravedlnosti z roku 2016 a 2017). Dále se věnoval analýze rozhodnutí Cour de Cassation (Civ 1) ze 14. června 2018, jímž byla hledána odpověď na otázku, zda sázky na sportovní utkání mohou založit civilní odpovědnost jednotlivého hráče (případně jeho klubu) za škodu způsobenou sázkaři. Kasační soud, aplikuje čl. 1240 (dříve 1382), nastolil otázku nutného rozlišení mezi občanskoprávním zavineným porušením právní povinnosti (*faute civile*) a nesportovním chováním (*faute sportive*). Dle jeho stanoviska pak pouze postoj, který úmyslně a nepříznivě ovlivňuje (jinak inherentní) riziko sportovního sázení, může založit civilní odpovědnost hráče, případně klubu vůči nespokojenému sázkaři.

V **Německu** došlo k přijetí nové procesně-právní úpravy ohledně vymáhání kolektivních nároků – tzv. *Musterfeststellungsklage*⁸. Na pozadí emisního skandálu Dieselgate přichází německý zákonodárce s modelovou deklaratorní žalobou, jež má usnadnit hromadné vymáhání nároků z něj (jakož jistě i dalších) plynoucích. Kolektivní vymáhání sestává ze dvou fází: nejprve kvalifikovaný subjekt (*qualifizierte Einrichtung*) podá vzorovou deklaratorní žalobu směřující k vydání soudního rozhodnutí ohledně určitých předem definovaných skutkových a právních okolností relevantních pro (ne)existenci individuálního nároku jednotlivého spotřebitele. V první fázi tak individuální spotřebitel není účastníkem kolektivního řízení. Ve druhé fázi pak mohou jednotliví spotřebitelé uplatnit své individuální nároky (*opt-in*), opírajíce se přitom o soudní zjištění učiněná v první fázi.

Řecký Nejvyšší soud (Areios Pagos, 370/2018) byl konfrontován s problematikou náhrady nemajetkové újmy v případě teroristického aktu. Jednalo se o dozvuky stávek a demonstrací z roku 2010, při nichž neznámé osoby poté, co rozbily skleněnou fasádu bankovního domu, vhodily dovnitř zápalně-výbušné improvizované zařízení. V důsledku toho došlo k obrovskému požáru budovy, který byl doprovázen hustým kouřem. Na

následky otravy oxidem uhelnatým zemřela 32letá těhotná zaměstnankyně banky a dalších 19 zaměstnanců utrpělo různé závažná poranění vyžadující okamžitou hospitalizaci. Poškození a pozůstalí oběti se rozhodli žalovat banku na náhradu svých nemajetkových újem, jež utrpěli v důsledku tvrzeného omisivního jednání banky, spočívajícího v nepřijetí všech nezbytných bezpečnostních opatření k zabránění škodlivým následkům požáru a teroristického útoku. Soud přijal za své řešení, že v případě teroristického útoku může být odpovědným subjektem i osoba jiná než samotný pachatel útoku, pakliže tato jiná osoba bývala mohla újmě zabránit či alespoň zmenšit její rozsah.

V **Maďarsku** byla po určité době znovu (ostatně jako i v roce 2017) otevřena velmi zajímavá otázka případné deliktní odpovědnosti státu za legislativní akty či opomenutí. Maďarský občanský zákoník v současné době upravuje toliko odpovědnost státu za nedbalostní delikty státních zaměstnanců. Judikatura tamějšího NS zaujala již dříve stanovisko, že stát nemůže být odpovědný za pochybení při své zákonodárné činnosti, neboť legislativní akty (stejně jako legislativní opomenutí) nevytvářejí samy o sobě soukromoprávní vztahy, tj. tvorba právních předpisů je mimo aplikační dosah civilního práva (EBH 1994. 14.)⁹. I v roce 2018 zůstala v centru pozornosti odpovědnost státu, tentokrát sumarizovaná do otázky, zda stát odpovídá za nesprávnou či neúplnou implementaci směrnice EU v kontextu národního deliktního práva. Nejvyšší soud nejprve konstatoval, že při absenci zvláštních pravidel pro odpovědnost státu je třeba aplikovat občanský zákoník. Občanskoprávní odpovědnost představuje nicméně soukromoprávní poměr (obligaci), a neměla by proto být konstruována jako právní vztah mezi občanem a státem v pozici zákonodárce. Z uvedeného důvodu potvrdil NS zamítavé stanovisko soudů nižší instance.

Pozoruhodné téma bylo předmětem odborných diskusí rovněž v **Litvě**. Litevské soudy totiž zkoumaly otázku odpovědnosti ministra jako člena vlády za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci. Problematickým se ukázalo samo postavení ministra, který není ani státním zaměstnancem, ani není v pracovním poměru ke státu. Bývalý litevský

⁸ Gesetz zur Einführung einer zivilprozessualen Musterfeststellungsklage, který vstoupil v účinnost 1. listopadu 2018.

⁹ Tento přístup byl posléze kriticky analyzován naukou a zpochybněn i některými rozsudky regionálních soudů. V roce 2017 se k tématu vrátil NS a vydal rozhodnutí, jímž odpovědnost státu za legislativní činnost uznal a přiznal náhradu škody za zmařené investice. Protiprávnost zákonodárce byla shledána v tom, že právním předpisem (z let 2011 a 2012) zakázal provoz herních automatů s výjimkou prostoru herny a kasína, a to bez náhrady (kompenzace) a aniž by bylo stanoveno přechodné období. Nejvyšší soud tehdy konstatoval – odvolávaje se kromě jiného i na judikát SDEU ve věci *Berlington v. Maďarsko* –, že daným právním předpisem bylo ze strany státu protiprávně zasaženo do základních práv a svobod provozovatelů herních automatů (Přv. IV.20.211/2017).

ministr vnitra byl žalován nejvyšším státním zástupcem o náhradu škody ve výši 62 000 EUR. K věci se vyjádřil i tamní ústavní soud, který tazatelům vzkázal, že i ministr je v zásadě subjektem týchž odpovědnostních norem jako kdokoli jiný, a že by se tedy měla aplikovat ustanovení zvláštního zákona o státní službě, která stanoví, že náhrada majetkové i nemajetkové újmy se řídí příslušnými normami občanského zákoníku (zejména v otázce regresu).

Italská řečnice (prof. Elena Bargelli) se věnovala otázce, do jaké míry je třeba brát dávky pojistného plnění, příp. plnění státní sociální podpory v úvahu při stanovení výše náhrady škody. Jedná se o nejednoznačně řešenou problematiku zohledňování případného zisku, který poškozený získá v souvislosti s vytrpěnou újmou (*compensatio lucri cum damno*). Po jistých úvahových peripetiích dospěl italský Corte di Cassazione¹⁰ k závěru, že plnění z titulu soukromého pojištění má být zohledněno při určení výše náhrady škody tak, aby na straně poškozeného nevzniklo bezdůvodné obohacení duplikováním náhrady.

V **Nizozemsku** došlo k velmi očekávanému dalšímu rozhodnutí (odvolacího soudu) v unikátním případě, kdy sdružení Urgenda (886 nizozemských občanů) podalo v roce 2015 civilní žalobu (resp. hromadnou žalobu, *class action*) na nizozemskou vládu, resp. stát za to, že nenaplnuje mezinárodní závazky z oblasti ochrany ovzduší, když se mu (jí) nedaří redukovat roční emise skleníkových plynů tak, aby bylo dosaženo celkové snížení o 40 % nebo nejméně o 25 % do roku 2020 (v porovnání s rokem 1990). Soud vyhodnotil dosavadní přístup nizozemské vlády ve vztahu k žalobcům jako protiprávní a nařídil státu patřičným způsobem redukovat tyto emise, nejméně však o 25 %. Rozhodnutí vydané soudem první instance v Haagu (dne 24. 6. 2015) vyvolalo velkou polemiku nad přípustností takového rozhodování vůbec. 9. října 2018 rozhodoval ve věci odvolací soud v Haagu a dal za pravdu sdružení Urgenda: Stát jedná protiprávně, neboť porušuje povinnost náležitě péče dle čl. 2 a 8 EÚLP tím, že nedostatečně redukuje emise skleníkových plynů. Potvrdil tak stanovisko soudu první instance, že stát by měl snížit emise nejméně o 25 % do konce roku 2020.

Polské deliktní právo řešilo otázku náhrady újmy příbuzným (rodičů) v souvislosti se

závažnou újmou na zdraví u primárně poškozeného (dítěte), tj. zkoumalo právo sekundárních obětí deliktu. V konkrétním případě šlo o právo rodičů na náhradu nemajetkové újmy za porušení rodinných pout (tj. opřené o právo rodinné, a nikoli o právo na náhradu za ztrátu blízké osoby) způsobené narozením potomka s těžkým poškozením mozku v důsledku vynuceného (matkou nechtěného) přirozeného porodu. Nejvyšší soud uzavřel, že taková náhrada je možná, i když se zakládá na porušení rodinných vazeb (osobnostní právo). Odkázal na to, že kodeks cywilny obsahuje otevřený katalog osobnostních práv, a dále uvedl, že právo na úzké rodinné vazby ve skutečnosti transformuje nepřímou obětí na obětí přímou, jež je sama nadána právem na náhradu morální újmy.

Rumunský Kasační soud (rozhodnutí č. 1147 ze dne 29. března 2018) řešil podobnou otázku odčinění újmy nepřímým obětím, tj. konkrétně náhrady nemajetkové újmy manželky v případě újmy na životě způsobené dopravní nehodou jejímu manželovi. Profesor Christian Alunaru poukázal na to, že nový rumunský OZ neobsahuje jasná a přesná kritéria pro posouzení výše náhrady. Zatímco soudy první a druhé instance odčinění v penězích manželce jako nepřímé oběti přiznaly, třebaže odvolací soud redukoval přiznanou výši (ze 150 000 na 40 000 EUR), rumunský Nejvyšší soud věc vrátil zpět k projednání se závěrem, že manželce nepřísluší tato peněžitá náhrada, neboť tento druh peněžní satisfakce přiznává rumunské právo jen v případě smrti primární oběti.

Slovenský Ústavní soud se zabýval ústavností § 446 tamního občanského zákoníku.¹¹ Profesor Anton Dulak vylíčil průběh a okolnosti rozhodování, jež vyústilo v prohlášení citovaného ustanovení občanského zákoníku neústavním, a to konkrétně pro rozpor s čl. 12(1) a čl. 20 (1) slovenské Ústavy. Protiústavnost zkoumaného ustanovení spočívá v tom, že daná norma neumožňuje poškozenému obdržet náhradu škody v tom rozsahu, v jakém ji skutečně vytrpěl.

V druhém konferenčním dni, kterému předsedal **prof. Jaap Spier** (Nizozemsko), byla zevrubnější pozornost věnována společnému tématu: porušování základních lidských práv v globálních (nadmárodních) distribučních sítích a řetězcích. **Martin Spitzer, David Cabrelli a Franz Werro** nastínili základní teoretická

¹⁰ Ve věci rozhodoval velký senát 22. 5. 2018, rozhodnutí uveřejněno pod číslem 12566.

¹¹ Paragraf 446: „Náhrada za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti poškodeného sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako úrazový príplatok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.“

východiska tohoto aktuálního a opomíjeného problému ve svých brilantních příspěvcích věnovaných jak perspektivě kontinentálního soukromého (deliktního i smluvního) práva, tak pohledu ekonomické analýzy práva (de-regulovaný globalizovaný trh – **prof. Mark A. Geistfeld**), přičemž upozornili na možnosti i limity aplikace standardních nástrojů soukromoprávní odpovědnosti (tj. klasické instituty závazkového práva). Diskutováno

bylo proto mimo jiné např. zavedení jakési výrobní odpovědnosti (*production liability*) coby protipólu odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku (*product liability*) anebo řešení v podobě uvalení trestněprávní odpovědnosti na nadnárodní korporace podobné té v čl. 7 britského protikorupčního zákona (Bribery Act, 2010). Analyzovány byly samozřejmě i příslušné aspekty mezinárodního práva soukromého (Řím I a II a Brusel I).

agentura
BOVA

SPECIALISTA NA VZDĚLÁVÁNÍ PRÁVNÍKŮ

Počet zákonů, směrnic, nařízení, dalších předpisů i judikátů stále stoupá a kdo se vyznal vloni, dnes už může tápat. Proto jsme pro Vás jako vždy připravili širokou a aktuální programovou nabídku odborných seminářů. Již 30 let spolupracujeme pouze s těmi nejlepšími lektory, nejuznávanějšími kapacitami svých oborů, abychom Vám zprostředkovali nejen vzdělání, ale právě to nejlepší vzdělání. Vyberte si z naší nabídky právních seminářů.

V první polovině října 2019 pořádáme například tyto právní semináře:

1. 10. 2019 Novelizovaný registr smluv v praxi – vybrané aplikační zkušenosti a problémy, metodika a novela
1. 10. 2019 Nový stavební zákon – podrobné informace o věcném záměru nového stavebního zákona schváleného vládou
1. 10. 2019 Zadávání veřejných zakázek v oblasti IT
2. 10. 2019 Průvodce řádným splněním závazku podle NOZ (a dalšími způsoby jeho zániku)
2. 10. 2019 Právní aspekty reklamy s důrazem na aktuální judikaturu a praxi
3. 10. 2019 Jak správně uzavírat smlouvy (od nadpisu smlouvy až po její podpis) pro neprávnický
3. 10. 2019 Katastr nemovitostí – aktuálně a v praxi
8. 10. 2019 Stavební zákon na úseku územního rozhodování po velké novele + jaké změny se očekávají v rámci rekodifikace

DALŠÍ INFORMACE O SEMINÁŘÍCH (MÍSTO KONÁNÍ, PODROBNÝ OBSAH, INFORMACE O LEKTORECH APOD.) A NABÍDKU DALŠÍCH AKTUÁLNÍCH SEMINÁŘŮ **NALEZENETE NA NAŠICH WEBOVÝCH STRÁNKÁCH**

www.bovapolygon.cz